

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — — —
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 21.

Vak világitók.

A szeretet erősebb a halálnál.

Maga a haza szeretet is a halál után fennmaradó szereteten alapszik.

Azért szeretjük ezt a darab földet, ezt és nem mást, mert ebben nyugosznak őseink, ennek göröngyeire hullott a vérük, itt porlottak el csontjaik.

Ott van a hazánk, ahová őseink sirja köt.

Ha a kegyelet csökken, gaz veri fel az ősök nyughelyét, behorpadnak a sírok, de megrendül a haza szeretet is, melynek koloszusa e sírokra támaszkodik és jön helyette az internacionale, a minden föld egyforma-féle theoria, ami, mintha nem is volna már idegen a füleknek.

A szocialista nem törődik vele, hogy halála után mi lesz testével? árokba dobják, szentelt földbe teszik az neki mindegy — s a haza is mindegy. Egy vásárhelyi szocialista magyar a mondója »megtanítom a fiamat rá, hogy a haza csak szó, semmi kötelezettsége iránta«. Én azt hiszem, hogy ez az apa nem vitte fiát ősei sírjához imátkozni, s ha vitte, a nagyapák pora ezáfoltt rá az apa elvetemült beszédjére.

Még a pogány is szent helynek tartja a temetőjét, hogyne tartanók mi? Megszenteli az egyház azt a helyet, mely az ember testét, életében a Szentlélek templomát, fogja magába fogadni. Megszent-

teli azt a port, melybe elvegyül majd a nyugvók pora. A jobb módúak családi sírboltot építenek, hogy együtt nyugodhassanak szeretteikkel, együtt maradhassanak a halál után is, de a legszegényebbet is felemeli az a tudat, hogy haló porában is Itélő-birájának keresitje árnyékában, az egyház imája által megszentelt hantok alatt fog pihenni, még halálában is megbecsültetve benne az ember, megkülönböztetve az elhullott állati testtől, melyet kert alatt, vagy a mezőn ásnak el közegészségügyi szempontból, hogy rothadásával ne fertőztesse a temetőt.

Mi nem elásunk, hanem temetünk. Nem a hulla szagot akarjuk elfojtani, hanem végtisztességet adni a testnek, mely mulandó hüvelye a halhatatlan léleknek, nem utca-rendezést csinálni a halottak városában, hanem helyet szentelni a kegyeletnek, hová nem kétségbeesni járunk az elmulás miatt, hanem megnyugvást nyerni a sírkeresztek között, melyekről a feltámadás reménye sugárzik.

Ezeket a sírokat a maguk eredeti tisztaságában kell fentartani, megszentelve az egyház áldása és a szenvedők könnyei által. Egyiket se vegyük el, mert sír-ralás volna az, gyalázatosabb, mint annak tette, ki letépi a sírok virágait, vagy szétrugja hantjait.

Féltünk, félve hallgattuk azokat a cinikus nyilatkozatokat, melyek illetéketlenül már a közegészségügyi bizottság ülésén felhangzottak és egy rut elszólasban a tegnapi bizottsági ülésben egész durvaságukkal megjelentek.

Olyan forma nyilatkozat esett, hogy nem ismernek semmiféle tekintet a temetői kérdésben, temetkezzék mindenki vegyesen sorba, vagy — fizessen.

Szánandó lelki sivárság.

Ha egyszer egy ilyen lelkületű embernek valakije, akit egész szívvel szeretett, óhajtana a maga felekezetének imája által megszentelt földben nyugodni és ő ezt az utolsó kívánságot nem tudná teljesíteni, mert pénzbe kerül a felekezeti sírhely, mindegy volna-e neki? Rá bölintana-e cinikusan és megnyugtatóna a szép elv »sorba — ha fizetni nem tud.«

A szocialista nem törődik a kegyelettel, de nincs is kegyelet benne a haza iránt sem. Az ilyen elveket hirdető urak a felvilágosodás hirdetőinek szeretik feltüntetni magukat, de ha nincs kegyelet bennük a sírok iránt, lehet-e a haza iránt, mely amazon alapszik?

Vak világitók! egyik leköpi a hazát szocialistáskodásért, másik letépi a sír virágait, liberáliskodásért.

A kegyelet iránt érzékkel bírók nem engedték sikerülni ezt a merényletet. A legszegényebb is kap helyet a szentelt földben, és utolsó kívánsága nem fog pár forinttól függni. Marad a sír az ami volt, megszentelt hely, kegyeletünk oltára, a hazaszeretet fejének gyökere az anyaföldben.

Ne bolygassuk a sírok szentségét, mert ezek összessége teszi a hazát.

P-y.

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

1900 csodái.

Nem is csoda, ha annyi ezer ember gondolkodik már évek óta valami eszmén, a legnagyobbban, a legszebben, a melylyel porba döntönn minden eddigit, a melylyel megsemmisüljön az Eiffel-torony s a melyet ne közelítsen meg most sem senki, az eszmék 1900-iki nagy ünnepén. Sok embernél persze beteges ambíció az egész, de hogy a gondolkozók tömegét méltán ambicionálhatja olyan valami, hogy egy olyan káprázatos világ-ünnepnek, mint az 1900-iki kiállítás, a piece de resistanceát szolgáltassa, ezt megérteni nem is olyan nehéz.

Hogy egy Hunt nevű ur 200 láb magas és 1000 láb átmérőjű hatoldalú prizmat akar építeni és azt kívánja, hogy ezen a legforróbb júliusban koresolyaversenyeket rendezzenek, nem is tetszett valami nagyon extravagans ideának, valamint Mr. Bank-nak három karu óriás gyeptyatartója sem keltett valami nagy szenzációt, a melyre három sétateret kíván építeni. Barrett ur Eiffel-torony nagyságu szabadság szobra már tetszett a hazafias francziáknak, a belsejében elhelyezendő panoptikummal, de még ez sem

volt elég, Bodinot terve pedig, hogy a kiállításban felépítse Párist 2000-ben, közmosolylyal találkozott. Párist tükörben látni, a mit egy Arnold nevű ur tervezett ki, nem volna legutolsó dolog, de nem egészen bizonyos, vajjon fel lenne-e állitható egy olyan hatalmas tükör és így, különösen a párisi hölgyek bosszuságára nem is lesz semmi a nagy gondolatból.

A mint látszik, nem nagyon hálás ilyenkor feltalálónak lenni. Ahhoz, hogy valakinek az ideáját elfogadják, tömérdek sok kell. Az korántsem elég, hogy a közönség ujjongjon érte; keresztül megy az annyi retortán, hogy a mire a sok szűrő végére ér, az eszmék legnagyobb részéből nem lesz semmi. De azt azért meg kell adni, hogy a sok terv közt akad nem egy olyan a melyen nem mosolygunk, a mely csakugyan hatalmas idea. Ezeknek az ideáknak, mint említettük sok retortán kell keresztül menni, a mig megvalósításuk bizonyossá válik, számszerint a következők: Először a harmadik alosztály referense jónak kell, hogy találja; másodsor magának az alosztálynak kell helyeselnie; harmadszor a főbizottság elé, végre negyedszer a kiállítás igazgatói bizottsága elé kerül.

Ez a szűrő persze szükséges is volt akkor, a midőn nem kevesebb, mint 800 ember akarta a nevét más-más eszmével halhatatlanná tenni.

Szerencsére, az eszméknek egy tömege mindjárt annyira fantasztikus volt, hogy néhány százzal nem kellett soká bajlódni; egy másik rész és pedig a komolyabb és életrevalóbb terveknek egész hosszú sora a kivihetlenség folytán mult ki, vagy a megfizethetetlen költségek oltották ki életüket, a harmadik rész pedig azért nem valósult meg, mert évtizedekig kellene rajtuk dolgozni és olyan helyet foglalnak el, hogy ha a kiállítás hatszor olyan nagy területen volna, akkor sem férne el a tömérdek sok idea.

A sok nagy dolog közül mintegy husz maradt meg teljesen életképes, a mely mindegyik keresztülvihető, a mely nem ütközik egyik sem a fenti akadályokba annyira, hogy megvalósítása ne sikerüljön.

Ezuttal azt az ideát akarjuk olvasóinkkal ismertetni, a mely fennmaradt husz között a leghatalmasabb méretű, a közérdeklődést leginkább van hivatva felkelteni s a mely olyan vonzó tárgy, hogy már tárgyánál fogva is méltán lesz piece de resistance az 1900-iki kiállításnak. Talán a gondolkozók elmékhöz méltóbb is lesz, mint az Eiffel-féle vaskolosszus, a mely mindenestre imponáló módon mutatta be a század technikáját, de ridegségével nélkülözött minden olyan valamit, a mi fölött gondolkozhattunk, elmékedtünk volna.

Aranyi és Róth

Nagyvárad, Zöldfa-utca 36.

A tavaszi idény beálltával ajánlják a legjobb minőségű fekete, barna és zöld czipókat a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita“ és „Pichler“-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek,

kész fehérneműek a legszebb kivitelben.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 21.

Szilágyi Dezső elnök fél 11 órakor megnyitván az ülést, a múlt ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

A kiegyezési javaslatok első olvasása.

Elnök felteszi a kérdést: Kívánja-e a ház felolvasatni a kereskedelmi miniszter által benyújtott vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozó szerződést?

Ezután *Olay* Lajosnak a tegnapi ülésen tett indítványa felett megtartják a névszerinti szavazást.

Az indítványt 151 szavazattal 22 ellenében elvetették.

Olay Lajos: Megtörtént a szavazás, melynek határozata kötelező a Háza. Sajnálja, hogy ily fontos javaslat felolvasását a többség elvetette. Ezzel a jobboldal megmutatta, hogy nincs érdeke a parlamentarizmus iránt. Angliában — ugymond — minden javaslat keresztül megy az első olvasáson és fontossága szerint kisebb vagy nagyobb vita fejlődik ki körülötte. (Ugy van! a szélsőbalon). Kívánja, hogy a javaslatot az igazságügyi bizottsághoz utasítsák.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: Kéri ismételtén a Házat, hogy *Olay* indítványának mellőzéseivel a javaslatot a bizottságokhoz utasítsák.

Fichler Győző: (Halljuk! halljuk! a szélsőbalon). Kívánja, hogy a kereskedelmi miniszter javaslatát az osztályokhoz utasítsák. Elérkezettünk — ugymond — a komédia végére. Meg van győződve, hogy a javaslatból törvény sohasem lesz. A kormány is csak kényszerűségből nyújtotta be. A magyar kormányt egyik szégyen a másik után fogja érni. Még élénk emlékezetben vannak a Reichsrath botrányai. Csak nemrégiben történt, hogy egy a magyar kormányt gyalázó osztrák képviselőt, hogy utasította rendre az elnök:

— Sajnálattal kell rendreutasítanom a képviselő urat.

Kéri a javaslatot az osztályokhoz utasítani. (Helyeslés a szélsőbalon).

Polónyi Géza: Nem kívánja, hogy a javaslat az igazságügyi bizottsághoz is utasíttassék. Nem kívánja pedig azért, mert most földolgoz az, hogy minél hamarabb tárgyalják le a bizottságok a javaslatot.

Kéri a Házat, adjon utasítást a bizottságoknak, hogy a javaslatot sürgősen vegyék tárgyalás alá, mert a késedelemmel egy új provizorium eshetősége előtérbe lépett.

Báró *Bánffy* Dezső: Feleslegesnek tartja *Polónyi* sürgősségi indítványát, hiszen a kormány ugyanazon szempontból akarja kikerülni

a javaslatnak az osztályokhoz való utasítását. (Helyeslés jobbról.)

Elnök: Miután a kérdéshez senki sem kíván már szólani, berekeszti a vitát. Felteszi azután a kérdést: Elfogadja-e a Ház a kereskedelmi miniszter indítványát, hogy a javaslatot a bizottsághoz utasítsák, kinyomassák és kiosszák?

A Ház többsége elfogadja.

Elnök: Következik a pénzügyminiszter indítványai fölötti szavazás, melyre 25 képviselő névszerinti szavazást kért.

Olay Lajos: A névszerinti szavazás iránt beadott kérvényét visszavonja.

Elnök: Így tehát felállással fog a Ház szavazni.

Megtörténik, a többség megszavazza az indítványt.

Következik a napirend:

A kongrua

tárgyalásának folytatása.

Rakovszky István: A néppárt nagy lelkesedése közt fejtegeti, hogy a »mélyen tisztelt zsidóságnak« semmi jussa sincs az államsegélyhez, mert a »mélyen tisztelt zsidóság« nem fejleszt az egyenjogúság elveit.

Kérdi a minisztert, vajjon az orthodoxokra, a nelogokra, vagy a többi alfelekezetekre is kiterjeszti-e a segélyzést? Elmeséli azután, hogy egy »mélyen tisztelt rabbi« nem engedte meg, hogy egy meghalt »mélyen tisztelt zsidó« sírkövére annak utolsó kívánsága értelmében magyar feliratot tegyenek.

Ha ezt pl: egy protestáns szász pap tenné, Werner bizonyára hatalmas támadást rogtönözne. De a »mélyen tisztelt rabbi« kimélni kell, sőt állami segélyben is részesíteni.

A szekularizáció ellen foglal állást, majd *Csáky* Albinnal polemizál. *Csáky* élesen elítélte *Zichy* János beszédét s azt mondta, hogy az ő állapotja nem fér meg a konzervatizmussal. Pedig nincs igaza, mert a konzervatizmus a fennálló rend megőrzését célozza. *Csáky* a nagy liberális férfiú — folytatja *Rakovszky* — dithyradát zengett itt a felekezeti káliságoknak. *Rakovszky* egy másik liberális férfiúnak *II. József*nek álláspontját állítja ezzel szembe. Polemizál *Tiszával* és felelevenít egy történelmi részt. *Martell* Károly a katolikus egyház segítségével nagy hatalomra tett szert. Fia kis *Pipus* már rangemelésre vágyott s a pápától a királyi címet kérte. Így emelkedett hatalomra, de egyet nem tudott megszerezni soha: a nép tiszteletét. Így tesz *Tisza* is.

A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Pártolja *Zichy* János határozati javaslatát. (Helyeslés a néppárton.)

A köztemetők rendezése.

— A pénzügyi és jogügyi szakbizottság előtt. —

(Második nap.)

Nagyvárad város jog és pénzügyi szakbizottsága tegnap délután folytatólagosan tárgyalta a köztemetők rendezéséről alkotott szabályrendelet-tervezetet.

Rámutatunk már többször a szabályrendelet egyes pontjaira, a melyek azt czélozták, hogy a szegényebb halottakat, akiknek hozzátartozói nem képesek a 4 frtra szabott sírhelyeket megfizetni, a felekezetnélküli jellegű közös temetőbe helyezték s ne engedjék az általuk életükben követett vallásfelekezet temetőjében nyugodni.

Ezt azonban *Hoványi* Gyula dr. indítványára az együttes szakbizottság törölte a szabályrendeletből.

Ugyancsak *Hoványi* Gyula a 10. §. módosításával óhajtotta a felekezetek érdekeit megvédeni s a már is zugoló közönség valóságos érületét megnyugtanni, azon indítvánnyal, hogy csak azon halottak temetendők a közös temetőben, akik maguk vagy hozzátartozóik azt, hogy melyik temetőbe temetessenek, kifejezésre nem juttatják, vagy akikre nézve biztosan ki nem deríthető, milyen felekezeteknek voltak tagjai midőn elhaltak.

Ennek világos czélja az volt, hogy pl. a katolikusok a katolikus temetőben hantoltassanak el, a fentebbi indítványban kikötött csekély kivétellel. És ez áll a többi felekezetre nézve.

Sajnálatos, ezt az igazságos, jogos alapon álló s a nagyobb bonyodalmak elkerülését elősegítő indítványt megbuktatták éppen a katolikus vallásu bizottsági tagok.

Ellene szavaztak: *Dús* László, *Szokolay* Tamás, *Komlóssy* József, *Erdélyi* József, *Hegedüs* Géza, *Schütz* Albert, dr. *Sarkadi* Lajos, *Busch* Dávid.

Ellenben dr. *Hoványi* Gyula javaslat mellett szavaztak: *Janky* József, *Ragány* János, *Tóth* Márton, *Andriška* Károly, *Milibák* József, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Friedländer* Sámuel és dr. *Kurländer* Ede.

Mindkét részen 8—8 szavazat lévén, elnöklő polgármester az indítvány ellen szavazott s így azt elvetették.

Az 1900-iki kiállítás fő témája már olyan, a melyről tudósok és publikum egyaránt szívesen gondolkoznak. Kinek ne lenne vágyódása behatolni szímmel a csillagzatokba, ki ne szeretné látni közelről a holdat, azt a barátságos égi testet, a melylyel a szerelmes fiataloktól kezdve végig az emberi koron az agg tudósig mindenki olyan szívesen foglalkozik.

»A hold egy méternyire« — ez a czime az eszmének, ez az idea csiklandozza most a párisiakat, kimondhatatlan vágyat keltve mindenki benn.

Sokan, különösen a laikus közönség nagyon is komolyan és szóról-szóra veszi az eszmét és már azt hiszi, hogy holdbeli embertársaink fejbubját is megpillantjuk azon a rengeteg csövön, a mely most a tudomány és a technika rengeteg apparátusával készül a kiállításuan. Az élénkebb fantázia már látja, mint omlik le az a misztikus lepel, mely a népszerű égitestet bevonja: a szerelmesek aggodnak, hogy ha megszűnik ez a misztikum és szemünk eljut a holdba és meglátjuk, hogy ez is csak olyan prózai égitest, mint akár a mienk, hogy ez nem képzelet, nem ábránd, akkor ki lesz majd a tanujuk nyári estéken. A tudós pedig gondolkozik, hogy mi lesz, mit hoz majd ez a hatalmas apparátus, a melyhez fogható segédeszköze a csillagászat tudományának még nem volt s a melynek e ré-

vén az ő látásuk is megtisztul és olyan körbe jut, a melyről még ők sem sejtettek.

A közel hozható holddal tehát mindenki kap témát; nincs az a köznapis ember, a ki ne szívesen gondolkoznék róla. Innen van az a szenzáció, a melyet *Deloncle* ideája keltett s a várakozás, a melylyel kivitele találkozik.

De nézzük, mi is voltaképpen az eszme? Egy távolba látó apparátus, egy rengeteg üvegcső, a melynek átmérője két méter, az üveg vastagsága pedig 0.3 méter. Azok ugyan meglehetősen tuloznak, akik szóról-szóra veszik a dolgot, hogy: »A hold egy méternyire«, de viszont azok nem ismerősök a csillagászat tudományával, akik hitetlenül rázzák a fejüket, a mikor arról van szó, hogy ezzel az apparátussal a hold jelentékenyen közelebb jön hozzánk. A csillagászati számítások már annyira mentek, hogy kiszámították, hogy ha például a *La Lorraine* nevű atlanti gőzös a holdban helyzetnék el egy fiktív tengerben, hozzánk $\frac{3}{10}$ milliméter nagyságban jutna le. Még érdekesebb az a számítás, a mely a holdban lakó embertársainkról szól. Feltéve, hogy csakugyan vannak embertársaink a holdban és azok olyan nagyok, mint mi vagyunk földi emberek, akkor nagyságuk 0.000003 milliméter arányban jut el ide hozzánk.

Ne higyjük tehát, hogy a hold csakugyan egy méternyire jön le hozzánk, de az már a

számítások alapján bizonyos, hogy úgy fogjuk látni a holdat, mint a hogy a léghajós a földet szabad szemmel látja 60 kilométer magasságban. Ugy fog látszani a hold, mint Párisból szabad szemmel *Fontainebleau* vagy *Chartres*.

Hogy mi minden forradalmat fog a tudomány terén ez a hatalmas apparátus előidézni, erről most nem beszélünk, de lássuk csak azt a rengeteg nagy készülődést, a melylyel most az apparátus felállításán dolgoznak.

Az a két év, a mely még a kiállításig hátra van, legutolsó napig mind szükséges a munkálatok elvégzésére. A munka két főrészből áll: az üveg csiszolásból és annak a hatalmas gépezetnek a konstruálásából, mely az apparátust mozgatni fogja. Mert a cső mozgatható lesz és odairányítható, a hova az ember akarja.

Hogy mind a két munka milyen elővigyázattal folyik, azt bajos leírni. A csiszoló teremnek hatalmas dupla falai vannak, mert mindig dig egyforma temperaturának kell ott lenni s a hőmérséknek egy parányi változása is elronthatja az egész munkát. Hogy az irányadó gépezeteknek milyen hallatlan minuciozitással kell szerkesztve lenniök, onnan is látszik, hogy $\frac{1}{10-000}$ milliméteres eltérés a gépezetben a megfigyelésre teljesen hasznavehetetlenné teszi az apparátust, mert a két méteres átmérőjű csőben 1.500.000 méter túgulást okoz. A műhely többi részeiben az apparátus egyéb alkotó ré-

Ifj. Rimler Károly nem szavazott a kérdésben.

A tanácskozás lefolyása különben a következő volt.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester elnökölt, jelen voltak: Janky József, Ragány János, Hegedüs Géza, Szokoly Tamás, ifj. Rimler Károly, Tóth Márton, Dús László, Andriška Károly, Milibák József, dr. Hoványi Gyula, Busch Dávid, dr. Kurländer Ede, Schütz Albert, dr. Friedländer Samu, Komlóssy József, dr. Sarkadi Lajos, Erdélyi József és Szüts Dezső jegyző.

A gyűlés megnyitása után dr. *Hoványi* Gyula a városi főügyésztől felvilágosítást óhajtaná az Olaszí- és a Zöldkerti a temetők tulajdonjogára nézve. (A főügyész távol van). Továbbá a szabályrendelet 10. §-ára akar visszatérni. A szakbizottság erre nézve az engedélyt megadván, felsorolja, hogy minden törvényesen elismert vallás felekezet részére külön temető rész hasítottassék ki. Ezen alapon a szabályrendelet-tervezet 10. §-át a következőképpen kéri megállapítani:

«A köztemetőkben az egyes hitfelekezetek részére külön-külön temetkezési terület jelölendő ki, azonban oly halottak, kikre nézve saját végakaratauk vagy örököseik, illetve hozzátartozói valamely felekezeti temető részben való temetkezést kifejezésre nem juttatják, vagy akikre nézve kétségtelenül ki nem deríthető, milyen felekezetnek voltak tagjai, midőn elhaltak, a közös temetkezésre kijelölt temető részben temetendők el.»

Ha kételem nem fér valamelyik elhaltnak a felekezetére nézve, annak az illető felekezet részére kijelölt temető részben sorrendben ingyen sírhely adassék; a sírboltok, családi sírhelyek azonban a felekezeti parcellában is megfizetendők.

Dr. *Kurländer* Ede az orth. izr. hitfelekezethez tartozók disciplináját fejtegeti, a mely ellenkezik a szabályrendelet tervezetbe lefektetett elvekkel. Az orth. izraeliták abba nem mehetnek bele, hogy a temetőt ne adják a hitfelekezet kizárólagos rendelkezése alá. Nekik külön beosztást kell csinálni a sírhelyekre nézve, amint a ritus előírja. Meg kell engedni, hogy egyes sírokat drágábban adjanak el, mert ebből jótékonyozást valósítanak meg. Ha sérelmeik nem találnak meghallgatásra, készek a trónig menni, mert az egész világon nincs az, a mit itt akarnak keresztülvinni. Indítványozza, hogy a 10. §. akként módosítottassék, miszerint az összes felekezetek a részükre kihajított temető részét kizárólagosan kezeljék. A tervezet 40. §-ának utolsó bekezdése, mint absurdum hagyassék ki.

Ragány János nem tartja konfiskálhatónak az orth. izraeliták s általában mások jogát, hogy egyesületet létesítsenek, s annak jövedel-

szein dolgoznak, olyan hihetetlen szorgalommal, mintha Isten tudja, talán a jövő héten kezdődnek meg az 1900-iki kiállítás. Pedig 1900-ig csaknem emberfeletti munkát kell végezni, hogy Deloncle ur eszméje megvalósuljon.

De ha aztán készen a világűr felé fordul a hatalmas instrumentum, az csakugyan nem lesz közönséges panoráma. Oda lesz irányítható a felé a hely felé, a felé a csillagzat felé, a merre az ember akarja, hogy milyen színjátékot nyújtva, azt még a csillagászok sem sejtethetik. Annyi bizonyos, hogy az asztromia terén Franciaország hallhatatlan érdemeket szerez magának Deloncle eszméjének megvalósításával; ilyen fáradságot e téren nem vett még magának nemzet. A csillagászok izgalommal tele várják a kész apparátust, a mely tudományunkban forduló pontot van hivatva jelezni; hiszen az eddigi tökéletlen eszközökkel is tudtak sikereket felmutatni, mi lesz hát még most, ezzel a nagy, hatalmas s végeredményeiben kiszámíthatatlan instrumentummal, a melyen annyi áldozatkészséggel dolgoztak most Franciaország.

Hogy miket fogunk megtudni a világra szóló instrumentum révén, hogy miket fogunk benne meglátni, azt csak a jó Isten tudja, de hogy Deloncle lesz az 1900-iki kiállítás Eiffelje az az egy már most bizonyos.

mét jótékony célra fordítsák. Össze kell egyeztetni a város érdekét az orth. izraeliták kívánalmával. Az izraeliták megfizetik a családi sírhelyet, s aztán adhatják drágábban. A 40. §. utolsó pontját töröljék. Elfogadja dr. *Hoványi* Gyula ajánlatát. A magán sírhelyeket mindenütt ingyen adják.

Dús László arra kért felvilágosítást, hogy szabályrendelet mellett, ha a felekezetek rendelkeznek a temetőkben, miként viszi keresztül rendelkezéseit a hatóság.

Dr. *Friedländer* Samu válaszul s például hozza fel, hogy most is egy vízenyős területen eltiltotta az izraelita temetőben a hatóság a temetkezést. Az orth. izr. felekezet feltétlenül rendelkezni akar a temetőben. Inkább kész megfizetni az egész berendezést.

Szokoly Tamás azt tartja, hogy ha a temető a városé, a felügyelet is a városé legyen. A vegyes házások egyik vagy másik temető részben korlátlanul temetkezhessenek.

Dr. *Hoványi* Gyula összeegyeztethetőnek tartja a felekezetek és a város érdekét. Az összes temetők a város nevében álljanak a betétben. A törvényben előírtak betartandók. Az orth. izraelitáknak van külön ritusuk, ezt respektálni kell. A közegészségi és rendészeti köteleket betartsák s a rendelkezési jog legyen az övéké. Esetleg megválthassák a temetőt. Külön temető rész nyitassék a neolog izraelitáknak.

Schütz Albert okvetlen külön-külön temetőt kér a neologoknak és orthodoxoknak. A terv különben vitessék keresztül. A temető díját, ha okvetlen kell, megfizetik, de a szabad rendelkezést a neologok is követelik.

Hegedüs Géza indítványozza, hogy adják vissza a tervezetet a tanácsnak, azzal, miszerint a felekezetek képviselőit hívják össze tanácskozásra. Akik most jelen vannak, nincsen megbízatásuk nevében beszélni. (Zaj.)

Dr. *Hoványi* Gyula nem lát okot a halasztásra, mert a kérdés megoldása sürgős. Mindenki bármely felekezethez tartozik, elmondhatja sérelmeit, a közgyűlés fog dönteni.

Komlóssy József elfogadja a *Friedländer* Samu és *Kurländer* Ede javaslatát, de azzal, hogy a melyik felekezet kizárólagos rendelkezési jogot akar, az mutassa be a tanácshoz kezelési tervét.

Dr. *Sarkadi* Lajos a 10. §. változatlan meghagyása mellett szólal fel.

Milibák József tisztán felekezeti temetőt kíván.

Dús László nem fogadja el a dr. *Hoványi* Gyula indítványát.

Szavazásra kerülvén a sor 8 bizottsági tag a dr. *Hoványi* indítványa mellett s ugyanennyi ellene szavazott. Elnök akként döntött, hogy az indítvány mellőzésével az eredeti 10. §. maradjon meg.

Dr. *Kurländer* Ede indítványát elfogadták.

A 25. §-tól a 31-ig csekélyebb módosítással keresztül ment a tervezet.

A 31. §-t úgy módosították, hogy márcziustól novemberig reggel 5 órától este 8-ig, a többi hónapokban reggel 8-tól este 6 óráig halottak estéjén pedig este 9 óráig legyen nyitva a köztemető.

A 38. §-nál *Ragány* János ismételt felveti, hogy maradjon meg a mostani szokás és a sírásásért és sírok gondozásáért ne a város, hanem a sírásó szedje a díjakat s így a város ne adjon nekik fizetést.

Komlóssy József osztja teljesen *Ragány* nézetét.

Rimler Károly azonban ellenzi, mert rendszeren fizetett embert óhajt, akivel rendelkezzen a felügyelő-bizottság.

Ragány János indítványát mellőzték.

A 40. §-nál a kiválasztott sírhelyek, sírboltok, családi sírhelyek díjait változatlanul hagyták; a §. három utolsó pontja azonban dr.

Hoványi Gyula indítványára a következőképp módosult:

»Sorrend szerinti temetkezésnél úgy a közös, mint a felekezeti temető részére kijelölt területeken az egyes sírokért díj nem fizetetik.

Előre kiválasztott egy rendes sírhely után úgy a felekezeti, mint a közös temetkezési helyeken 4 frt, gyermek sír után a gyermek sírok között 2 frt 50 kr., a rendes sírhelyek között 4 forint.»

Az utolsó, sérelmes pont, a mely a felekezeti temetőkben minden sírhelyet díjazáshoz kötött, törölve lett a szabályrendelet-tervezetből.

A 41. §-nak (Sírásatások díja) a szegényekre vonatkozó része dr. *Friedländer* és dr. *Hoványi* Gyula felszólalására ekként módosítottatott:

»Szegények, kik a sírásatási díjat megfizetni nem képesek, s halottjaik sírját a felügyelő-sírásó utasítása szerint maguk meg nem ásatják, a pénztár a terhére s a főkapitány rendelkezése a város eszközölteti.»

A 45. §-nál dr. *Hoványi* Gyula felvetette ismét a temetők tulajdonjogának a kérdését. A Zöldkerti temető a l. sz. kath. egyház nevére van telekkönyvezve. Volt ugyan korábban egy széljegyzet a telekkönyvbe, hogy ehhez a város is fenntartja az igényét, de a törvényszék 7395/895. sz. végzésével a város ezen igényét elutasította. 1896-ban a kir. tábla a törvényszék ezen végzését helybenhagyta. Tehát a már bezárt temető a l. sz. kath. egyházé. Sok család van, aki kénytelen halottját a bezárt temetőből átköltöztetni. Indítványozza, hogy a bezárt temetőkből a halottak (kath. protestáns stb.) sírhely díj nélkül átszállíthatók és eltemethetők az új köztemetőkben.

Komlóssy József csak úgy fogadja azt el, ha a 30 év letelte után a Zöldkerti temető a városé lesz.

Rimler Károly nem ellenzi a *Hoványi* indítványát.

A bizottság elfogadta *Hoványi* Gyula indítványát s ehhez képest a 45. §-a a következőképp módosult:

»Hatóságilag bezárt temetőkből a tetemeknek az új temetőkbe való átszállításáért engedélyzési díj és az új temetőbe sírhelydíj a szabályrendelet életbeléptétől számított 5 évig nem jár; a régi sírhelynél nem nagyobb terület a felügyelő-bizottság jelöli ki.

Hatóságilag be nem zárt temetőből, vagy ugyanazon temetőben egyik helyről a másikra történendő hullaátszállítás esetén a régi sírhely ára be nem számíttatik.»

A szabályrendelet-tervezet többi szakaszait észrevétel nélkül tárgyalták le.

Schütz Albert a mostani módosításokkal kiigazítva, újra kinyomatni s a törvényhatósági tagok között kiosztatni kéri.

Dr. *Hoványi* Gyula a 10. §-ba javasolt, de leszavazott módosítását a jegyzőkönyvbe felvételre kéri s azt mint külön véleményt fenn tartja s beadja a törvényhatósághoz.

Ezzel a két napos ülés, a szabályrendelet tervezett alapos kiforgatása után, véget ért.

A révi lázadás.

— Saját tudósítónktól —

Megemlítettük tegnapi számunkban, hogy Réven egy *Papp* Tanász nevű embert meggyilkoltak, s hogy a bonczoláshoz és a helyszini vizsgálathoz Nagyváradról dr. *Perjéssy* Mihály kir. ügyész tegnapelőtt délután kiutazott.

Az eset részleteiről a következőket írja tudósítónk:

A munkába terelt falu-népe.

E hó 19-én, hétfőn az élesdi főszolgabíró rendeletére csendőrök fogdosták össze Réven a falu népét, hogy egynemű munkák elvégzésére reákenyszerítsék. Egész nap folyt az összefogdosás és estére már tele volt a községháza vagy 80 oly emberrel, a kik vonakodtak önként munkába állani s a kiket a reggeli órákban akartak munkába terelni.

Az összefogott méltatlankodók közt volt különösen egy, valami Papp Tanász nevű ember a ki dühösen tiltakozott az erőszak ellen, annál is inkább, mert már erősen be is volt pálinkázva.

Nos, ezt a nyomorultat aztán külön puhító-kúra alá vette a csendőrség, legelsőben becsukván őt egy külön zárkába.

Mikor aztán csend lett.

Hogy mit ért a csendőrség külön puhító kúra alatt, az körülbelül ismeretes már valamennyiünk előtt. Az ilyesmi bizony nem igen esik meg püf nélkül, meg azután nem kell ahhoz sem különös kínzó eszköz, hogy egy részeg, jómagával tehetetlen embert két, vagy három csendőr csöndes, nyugodt emberré gyurjon át rövid úton.

Elég annyiból annyi, hogy Papp Tanász (igazabban János) kiabált, segítségért meg egyébért, de aztán úgy éjjeli 1 óra tájban csak elcsendesült. Nagyon elcsendesült pedig Papp, mert mikor reggel 4 óra tájban benéztek a czellájába, hát ott látták nadrágszíjára akasztva, az ablak keresztyén lógva, holtan.

Mért volt hivatalos vizsgálat.

Az esetnek természetesen rögtön híre futott. Szájról-szájra szállt a suttogás, hogy Papp Tanászt annyira agyon meg agyon kintzták a csendőrök, hogy a szerencsétlen ember elkeseredésében, de meg félelmében is felakasztotta magát.

Ily értelmű levelet kapott Perjéssy dr. kir. ügyész is.

Ezzel szemben azután a csendőrök csak annyit jelentettek, hogy az ember, név szerint Papp Tanász egy magánzárkában meghalt. Semmi többet.

Mikor aztán másnap reggel az orvos megvizsgálta a hullát, kijelentette, hogy nem pusztán halálesetről van itt szó, hanem erőszakos halálról. Hiszen a hulla nyakán ott volt a piros folt, a nadrágszíj nyomán, a testen pedig ütleg nyomok.

De már ekkor forrongott az egész falu. Minden jobb érzésű ember felháborodott; sőt azt is beszéltek már szélleiben-hosszában, hogy a csendőrök verték agyon Papp Tanászt, s azután nadrágszíjára akasztották a hullát, hogy úgy megszabaduljanak a súlyos felelősség alól.

A bonczolás.

Ily viszonyok között azután természetes, hogy rögtön fogatosítani kellett a bűnügyi vizsgálatot.

Kedden délután 4 órakor ejtették meg a hullabonczolást s rögtön utána a helyszíni vizsgálatot.

E végből megjelent a helyszínen dr. Perjéssy Mihály kir. ügyész Böhm, Jenő élesdi vizsgálóbíró, egy csendőr tiszthelyettes és két törvényszéki orvos.

Alig kezdtek azonban hozzá a bonczolás-

hoz, hirtelen nagy tömeg, úgy 300 ember csődült össze a községháza előtt és fenyegető kiabálások között sommás elégtételt követelt a kiszervedett áldozatért.

A községi előljárók békitőleg és csitítólag szólaltak az izgatott tömeghez, de nem sok sikerrel.

A helyzet egyre válságosabbá vált.

Elhivatták a pópát is. Ez is beszélt a néphez.

De a hangulat csak nem lett nyugodtabb. Katonásáért kellett hát sürgönyözni. Élesdről pedig csendőrséget kértek.

A községháza bejáratát az ott levő esendőrök állották el, s ezek fegyvereiket a nép szemé láttára megtöltötték.

Természetes dolog, hogy nagy lelkiismeretességgel fogatosították a vizsgálatot, a melyhez behívták tanúnak magát a pópát is, hogy annál inkább meggyőzzék a lázongó népet tévedéséről.

Késő estig, vagy 4 óra hosszat tartott a vizsgálat, a melynek során megállapították, hogy öngyilkosság, illetve akasztás okozta a halált. A kihallgatott tanúk dulakodás zaját nem hallották, a színhely minden jele arra vallott, hogy külérszak nem okozta a halált.

Ezt azután tudtára is adták a népnek, a mely megnyugodva szétoszlott.

Ugy halljuk azonban, hogy a vizsgálat még ezzel nincs befejezve, mert mindent megtudott állapítani a helyszíni vizsgálat, csak éppen azt nem, hogy hát tulajdonképpen miért akasztotta fel magát Papp Tanász? Mert hát jól van minden, de közfelfogásban gyökerező nézet szerint az emberek nem szokták ám magukat pusztán időtöltésből felakasztani.

Ugy véljük, hogy már csak ennek az érdekes kivételes esetnek, mint problémának a megvilágításáért is lesz még majd egy-két hivatalos szó a dologról.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 24. A Biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

Április 24. A rabsegélyező-egylet közgyűlése délelőtt 11 órakor.

Április 30. Berettyó-társulat közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* 1848. felszázados ünnepe az Orsolya zárdában. Szombaton délelőtt hazafias ünnepélyt rendeznek az Orsolya apácák iskolái a 48-iki események évfordulója alkalmából. Az ünnepély programja a következő:

1/2 10-kor »Te Deum« a zárda templomában. Utána az iskola épületben:

1. Ének: Szózat.
2. Alkalmi értekezés, tartja: Makucz Ernő zárda-lelkész.
3. Ének: Hymnus.
4. Szavaltat: Szent érzet. Szavaltja: Peiser Gabriella elemi III. o. t.
5. »Rhapsodie hongroise« Liszt Ferencztől. Zongorán játsza: Kugler Mariska polg. IV. o. t.
6. Szavaltat: »Szent István« Földváry Istvántól. Előadja: Franczenau Ilona III. éves tan. jel.
7. Ének: Boldogasszony anyánk.
8. Szavaltat: »A hazához« Jozsits Jánostól. Előadja: Kovács Gizella polg. IV. o. t.
9. Ének: Nemzeti zászló.
10. Szavaltat: »Hazám« Lévy Mihálytól. Előadja: Zely Irén polg. II. o. t.
11. Ének: Rákóczy induló.

* Uj kanonokok. Az esztergomi káptalanban üresedésben levő kanonoki stallumok betöltését adja hírül a tegnapi hivatalos lap. Bogisich Mihály cz. püspök, budavári plebános, Schlich István a nagyszombati főgymnasium igazgatója, Vézinger Károly budai várpalotai plebános és Széchenyi Miklós pázmáneumi igazgató lettek az esztergomi káptalan új tagjai. Ezenkívül czimzetes kanonokokat is nevezett ki ő felsége, — és pedig az esztergomi káptalanhoz kettőt: Ulmer György budai-eörsi plebánost és dr. Klinda Teofil érseki titkárt, a kalocsaihoz három: Kleiner Adolf hajósi plebánost, Boromissza István kisebb papnöveldei igazgatót és dr. Povischil Rikárd a Miasszonyunk iskolánövérök lelki igazgatóját.

* Felmentett rendőrbiztos. A mult esztendőben mindenütt nagy port vert fel az a panasz, amelyet Lőrinczy Gyula rendőrbiztos ellen adott be Molnár István lakatos segéd, aki azzal vádolta Lőrinczyt, hogy őt vallatás közben megverte. A panasz folytán a kir. tábla Lőrinczyt vád alá helyezte, amit a Curia helyben hagyott. A mult évben november 6-án lett meglátva a végtárgyalás, amikor is a törvényszék Lőrinczyt bűnösnek mondta ki és száz forint pénzbüntetésre és hivatalvesztésre ítélte. Az ügyet tegnap tárgyalta a helybeli kir. Tábla és a vádlottat teljesen felmentette. Lőrinczyt ezen felmentő ítélet alapján már ma vissza helyezik hivatalába.

* Főigazgatói látogatás. A helybeli premontrai rendű főgymnáziumban ezen a héten végezte a főigazgató Nátafalussy Kornél az évi rendes látogatásokat. A főigazgató az elmúlt négy nap alatt minden egyes osztályt több ízben meglátogatott. Ma délelőtt azután conferentia lesz, amelyen a főigazgató előterjeszti tapasztalatait. Mint halljuk a látogatás igen jól sikerült s a főigazgató teljesen meg van elégedve.

* Sorozás Nagyváradon. 1-ső nap április 21. A mai napon megkezdett sorozás általában — a katonákra való tekintettel — jó sikerrel biztató, amennyiben csak az önkéntességre jogosultak közül tíz ifju ütötte meg a megkívánt testi kvalifikációt. A nagyváradi illetőségűek közül önkéntesi jogok fentartásával a következőket mondták ki alkalmasoknak: Pauker József, Kertész Henrik, Morgonstern Mór, Vágó József, Juricskay Aurél, Gombay Barnabás, Schwartz Árpád, Eichenwald Bernát, Molnár Kálmán, Klein Jenő. Az eredmény, legalább a besorozottakra nézve, szomorú, míg általános szempontból tekintve, örvendetes.

* Névmagyarosítás. Klein Izsák poklostelki lakos vezetéknevének Kovátara leendő átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* Franki, a csoda-számoló Nagyváradon. Tegnap este járt szerkesztőségünkben a messze földön híres fejszámoló, Frankl Mór. Bámulatba ejtett mindannyiunkat ez a fiatal ember, hihetetlenül gyors számoló képességével. Négy számjegyet ugyanannyival sokszorozott; gyököt vont; négyzetre emelt; köbre emelt; sőt negyedik hatványra emelt kétjegyű számot, tetszés szerinti számokat természetesen. Aztán alig 1 1/2 percnyi idő alatt kiszámította, hogy — az idej költséggvetés szerint — 454 országgyűlési képviselő összesen 1,679,739 forintot kapott napidijakban, 1—1 tehát 3699 frt 86 1/2 krt kapott évente, naponta pedig 10 forint 14 krt. Tessék csak utána számolni. Vagy főszerkesztőnk 1865. márczius 31-én született rögtön megmondta, hogy ez a nap péntekre esett. (De ezen nem busult szerkesztőnk egy cseppet sem, mert ellensúlyozza — sok máson kívül — az a körülmény, hogy — 7-ik gyermek és burokban született). Ezután 2 perc sem telt belé már írta Frankl egy papirosra a számvetés eredményét: 8

szökő-évet beleszámítva, születési percétől kezdve máig élt a főszervezőnk 12,074 napot, 289,776 órát, 17,386,560 percet és 1,043,193,600 másodpercet. S miközben ezt a rettenetes számtani műveletet megcsinálta, oly könnyedén, gyorsan és tökéletesen, csak csendesen suttogott magában. Ma este tart előadást a Rimanóczy-szálloda éttermében, bizony érdemes, hogy megnézzék bárki is. Frankl külföldben már 1884. őszén megfordult városunkban, s akkor a Fekete Sasban tartott előadást. A zseniális számoló különben 26 éves. Pécsen született s néhány osztályt ott tanult, de nem sok sikerrel, számtan-tanárja megbuktatta őt. Ez faktum. Terve a nyarat magyarországi városokban és fürdőkönyöknél, azután Amerikába megy, ahol pártolják a művészetet.

* **Három millió adóhátralék.** A magyar Kanaán népe küzd a mindennapi kenyérért; az inség szomorú napjai beköszöntöttek a déli vármegyék lakóinál; bizonyosság erre a királyi pénzügyigazgatónak Torontál vármegye közgazgatási bizottsági ülésen felolvasott jelentése, melyből kitűnik, hogy Torontál vármegyében az adóhátralék körülbelül három millió forint. Ahol már az adót sem tudják behajtani, ott már kevés zsirozó jut a kenyérre.

* **Pálinkázás közben.** A pálinkázásnak ismét majdnem áldozatul esett tegnap egy ember, aki most betegen fekszik a kórházban és felgyógyulása sok időbe fog telni. A czivakodás még este nyolcz óraker kezdődött Várad-Veleneczen, ahol hat napszámot egy pálinka mérésben ivott s állítások szerint megittak hatan három liter pálinkát. A hat ember között volt kettő Derdán József és Demján György, akik még régóta ellenséges viszonyban éltek. Mikor a három liter pálinkát már megitták, haza fele indultak. A két ellenség Derdán és Demján együtt mentek haza s együtt jöttek egészen a Rétre, ahol aztán betértek az egyik boltba Weisz Nathánhoz úgy 11 óra körül. Weisznál ismét megittak néhány pohár pálinkát így indultak utnak haza felé. Utközben azután összeszólalkoztak, a régi ellenségeskedés felébredt bennük s a szóváltás végén Demján arculütötte Derdánt, amire azután Derdán kirántotta a csizmaszárából a kést és ezzel a Demján fején két hatalmas vágást ejtett, aminek következtében Demján eszméletlenül esett a földre. A rendőrségtől aztán a tett színhelyére azonnal megjelent Krecz György h. rendőrbiztos, aki a legerélyesebb nyomozást megkezdte, Demjánt a kórházba szállította, míg Derdánt elfogta s a rendőrségre vitette.

* **Állást keres.** Érettségit tett fiatal ember keres a vidéken segédjegyzői állást, vagy bármilyen más, képzettségének megfelelő alkalmazást helyben vagy a vidéken. Állását május 1-én elfoglalhatja. Czim a szerkesztőségben.

TANÚGY.

Képesítő vizsgálat. A nagyváradi kir. kath. tanítóképző intézetnél az 1897/8-ik tanévre tartandó képesítő vizsgálatra jelentkezők közt (születési, tanulmányi, erkölcsi, szolgálati, tiszti-orvosi bizonyítvánnyal) felszerelt kérvényeiket az igazgatóságához nyújtják be 1898. május 20-ig. Jelentkezhetnek a) tanítójelöltek; b) akik a nmélt. vall. és közokt. m. kir. miniszteriumtól engedélyt nyertek. A megjelenés napja: 1898. május 23. Vizsgálati díjak: a) intézeti növendékek: 10 frt; b) idegeneknek 20 frt; c) oklevél-illeték 1 frt előlegesen fizetendő. Nagyvár, 1898. ápril 20. Az igazgatóság.

IRODALOM.

Az **Aquinói Szt.-Tamás-Társaság** tegnap **Bognár István** dr. nagyváradi kanonok elnöklete alatt a tagok nagymértékű részvétele mellett rendes havi felolvasó ülését tartotta, melyen jelen voltak: Városov Gyula dr., pápai prelátus, Lubrich Ágost, Kisfaludy A. Béla dr. és Kiss János dr. egyetemi tanárok, Kurez Antal középiskolai tanár, Spányevics Márk es-

peres, Piszter Imre dr. ciszterciarendű szeminaryumi kormányzó, Puri Iván dr. tanulmányi felügyelő, a központi papnevelő számos növendéke stb. **Mihályfi Ákos** dr. felolvasa tanulmányát az államhatalom eredetéről. Az idevonatkozó elméleteket három csoportba osztja. **Némelyek** — miként Hobbes Rousseau — az államhatalmat egyedül és kizárólag a nép szuverenitásából magyarázzák; mások az ellenkező végletbe csaptak át s az államhatalmat közvetlenül Istentől származtatják. A középuton járnak a középkor bölcselei, akik az államhatalmat a természetjogból folyónak vallják, de a hatalom gyakorlásának mikéntjét emberi megegyezésből származtatják, emberi jognak mondják. A felolvasó különösen e harmadik nézetet fejtegette behatóan Bellarmin és Suarez művei alapján s odanyilatkozott, hogy a középkor bölcseleinek elmélete az államhatalom eredetéről némi módosításokkal ma is fentartható, mert az összes elméletek közül egyedül ez magyarázza meg legvilágosabban s legigazabban az államhatalom keletkezését. A nagy tetszéssel fogadott felolvasást élénk eszmecsere követte.

— **Keresztény Családok Lapja.** Ismét egy új szépirodalmi és társadalmi hetilap, még pedig képekkel illusztrálva. Dacára a hasonló irányú lapok nagy számának, mégis van létjoga ez új lapnak Keresztény irányú illusztrált, képes hetilapunk nincsen, pedig ilyenre is szükség lenne. Képes szépirodalmi lapjaink még az illusztrációkban is kultiválják a századvég izlését, akárhányszor olyan képeket hoznak, amelyeket nem lehet serdülő leányok vagy jó izlésű nők kezébe adni. Ezen a bajon óhajtana segíteni a Keresztény Családok Lapja, melynek első száma most jelent meg. Ez a szám azt mutatja, hogy az új vállalat érdemes a pártolásra. Társadalmi, kritikai cikkei a dekadens irányt ostromolják. Szépirodalmi része előkelő nivón áll, képei pompásak. Ez utóbbiak közül legkiválóbb Tizián Assumptájának Máriaja. **Dugovich Imre** és **Gellért Jenő**, a szerkesztők ismert alakjai a keresztény irányú irodalomnak. Ajánljuk a lapot olvasóink pártfogásába, Megrendelhető a lap kiadóhivatalában: **Buda pest, VIII. József-körut 20. szám.** Ára negyedévre 1 frt.

Igazságszolgáltatás.

A Diósi testvérek bűnügye.

Egy régi, tizesztendő bünpertnek a tárgyalását kezdte meg tegnap a helybeli törvényszék, azonban még most sem sikerült befejezni azt, mivel újabb tanúk kihallgatása lett szükségessé s így a tárgyalást elnapolták.

A bűnügy határozat szerint a következő:

Még a nyolczvanas években **Diósi Albert** berettyóújfalui lakos beperelt egy három ezer forintos váltót, amelyet állítólag **Csák Kovás Sándor** irt volna alá.

A törvényszék **Kovátsot** el is marasztalta, amit meg felebbezett **Kováts** és azzal védekezett, hogy a váltó hamis, ő azt soha sem irta alá.

A kir. tábla azonban ezt nem fogadta el s így az ügy a kuriára került, ahol azután helyt adtak a **Kováts** kifogásainak és az ügyet áttették a bünyenyítő törvényszékhez.

Időközben azonban **Diósi** a két egyebhangzó ítélet alapján megkérte a végrehajtást **Kováts** vagyonára és azt el akarta árvereltetni, ami ellen **Kováts** nem tehetett mást, mint a váltót kifizette, bizván abban, hogy azt ugyanis megkapja **Diósi** tőle a kinek a vagyona körülbelül 40,000 forintot megér.

Kováts azonban számításában nagyon csalatkozott, mert míg az ügye a kurián volt, addig **Diósi** az összes vagyonát — 40000 frt értékét eladta testvéreinek potom 4000 forintért s a szerződést meg is kötötték közjegyző előtt, úgy hogy a mikor **Kováts** a

követelését vissza akarta perelni, **Diósi** n a k már semmi vagyona sem volt.

Igy kétszeres bünpert indítottak ellene, a váltóhamisításért és a kijátszásért.

Az első az már lejárt. **Diósi** a bünpert folyamán rábizonyult a váltóhamisítás, amiért is a törvényszék **Diósi** el ítélte két évi fegyházra, mely büntetést annak idején ki is állotta Ilaván.

Diósi a fegyházból még ki sem jött, amikor már megindult ellene a második bünvizsgálat azért, hogy hitelezőit és főleg **Kovátsot** az ingatlanainak szinleges eladásával kijátszotta.

A vizsgálat azután sok terhelő körülményt derített ki, amiért azután **Diósi** **Albert** ismét vád alá helyezték és vizsgálati fogságban tartották.

Hosszu időn keresztül folyt a vizsgálat, míg végre tegnap meglehetően tartani a tárgyalást.

Hárman ültek a vádlottak padján, mind a három **Diósi** testvér, akikre apjuk halála után több mint 100.000 frt örökség vár.

A három vádlott a tárgyalás alkalmával minden áron beakarta bizonyítani ártatlanságát, azt állítják, hogy azért csinálták a közjegyzői okiratot csak 4000 frtról, hogy kevesebb illetéket kelljen utánna fizetni, azonban mint mondák a testvérek örökségét 16000 frtért vették meg.

Az édes apja a vádlottaknak semmiről sem akart tudni, míg **Roth** József tanu, a vádlottak mellett vallott, a vizsgáló bíró előtt tett vallomásaival ellenkezően.

A tanúk megesketeése után **Dr. Balázs** **Tihamér** kir. alügyész több tauu kihallgatását kérte a mit a törvényszék a védőügyvéd tiltakozása dacára is el rendelte és így az ügyet elnapolták.

A nagyváradi kir. tábla elütözött ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: **Dr. Járossy Károly.**

719. **Diósi** s. t. **Mayer** Zsigmond — helybenhagyva

808. **Havas** Hugó — **Palkovits** Fülöp — helybenhagyva.

828. **Mandel** Mór csőd ügye — helybenhagyva.

833. **Vélághy** Károly — **Guttman** Albert — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ARANY CSEREBOGÁR.

Irt: **Poe** Edgar. Fordította: **Vaday** József.

— **Merre** forduljak most massa? — **kérdő** **Jupiter.**

— A nagy oldalágra, szól **Legrand.**

A néger engedelmesskedett. Mászott mindig fölebb-fölebb, míg nem eltűnni látszék a lombok közt.

— Mily magasan vagy most? — **kiáltá** **Legrand**

— Oly magasan, hogy a fa koronáján keresztül az eget látom — felelt **Jupiter.**

— Úgy tehát tekints le a törzsre és számláld meg az alattad levő ágakat! Mennyit látsz?

— Öt nagy ágat látok massa!

— Akkor mássz még egy ággal fölebb!

Csakhamar hallottuk, hogy **Jupiter** a hetedik ághoz ért.

— Most pedig, — **kiáltá** **Legrand** — előre ezen az ágon, a meddig csak haladni tudsz. Ha valami különös dolgot látsz: azonnal szólj!

Szegény barátom, gondolám magamban, már csakugyan meg vagy zavarodva, — legalább magaviseletemből egyebet következtetni

nem lehet. És a felett kezdtem aggódni, hogyan fogjuk hazavezetni őt, mielőtt ismét Jupiter hangja hallatszott.

— Nem merek tovább menni! Kiáltá. Az ág egészen száraz és könnyen leeshet!

— Száraz? Jupiter! Száraz ág? — kérde Legrand a megindulástól reszkető hangon.

— Igen massa! Olyan száraz, mint akár egy gerenda!

— Mit tegyünk az Isten szerelmére! Kiáltá Legrand kétségbeesetten.

Megragadtam az alkalmat.

— Mit tegyünk? mondtam. — Térjünk haza és fektödjünk le. — Legyen nyugodt! Hagyjuk itt ezt a helyet! Menjünk!

— Jupiter! — kiáltá ő a nélkül, hogy reám hallgatna — vedd elő a késeidet és nézd meg, csakogyan nedves-e a fa?

— Korhadt az egész, massa! És ha egyedül volnék, mindamellett is koczlatzatnék még egy pár lépést.

— Egyedül volnál... mit akarsz mondanom? — A cserebogarat értem! Ez a néhez csak! Mert megamat még elbírna az ág.

— Bolond, kitékerem a nyakadat, ha elejtet a bogarat! Micsoda bolondságot beszélsz? Menj csak tovább és vidd a cserebogarat is, — egy dollár lesz a jutalmad!

A dollár ígérete tovább ösztökélte a néger, azonban kártelen lekiáltott, hogy az ágon egy koponyát talált.

— Valaki itt hagyta a fejét — kiáltá, — és a bolók minden húst leszedtek róla!

— Oh, jó erősen áll még most is, massa — folytatta a néger. — mert egy nagy szeg tartja.

— Helyes! kiáltá Legrand elragadtatva. Most vigyázz csak jól arra, amit mondok: nézd csak, melyik a koponya bal szeme.

— No ez ugyan furcsa, hiszen ennek a koponyának nincsen bal szeme.

— Átkozott számar! Hát csak meg tudod talán különböztetni a jobb kezedet, a balét!

— Már hogyan! Ez a balkezem, a melyikkel az ágot tartom.

— Igen, mert sete vagy! No, hát a bal-szemed meg az, amelyik a balkezed felől van.

Most már a koponya balszemét is azon az oldalon találod, amelyiken a balkeze lehetett. Nézd csak!

Hosszabb szünet után szót le csak a néger:

— A koponya bal szeme a koponya bal-keze felől van? ... De hiszen a koponyának nincsenek kezei ... mindegy; a balszemét mégis megtaláltam. Mit tegyek most?

— Bocsásd le azon keresztül a cserebogarat, ameddig a madzag ér, de vigyázz, hogy ki ne csusszék a kezedből.

— Ez is meg van massa Will! Nem is volt valami nagy dolog az egész.

S a cserebogár mint valami arany golyó ott függött lábainknál. Legrand egész a földig engedte bocsátkozni, ekkor megragadta a kaszát s a földön mintegy három, négy méter átmérőjű körben a rovar alatt lekaszálva a fűvet fölkiáltott Jupiterhez, hogy bocsássa el a spárgát és szálljon le. Majd azon helyre, hová a rovar le esett, aprólékos gonddal czöveket vert; aztán a czövektől a fatörzs felé ötven lábnyi hosszúságot mért ki s ott másik czöveket vert le. A második czövek körül 4 lábnyi átmérőjű kört vont s aztán ásókat nyomva mindakettőnk kezébe maga is gyorsan ásni kezdett.

Ezaladt az éj igen előrehaladt s rajtam szokatlan kimerültség vett erőt; az egész munkában való részvételt egyszerűen visszautasítottam volna, ha attól nem tartok, hogy szegény barátom rögeszméje még kinosabbá válhat. Mert ha engedelmesen nem csatlakozom hozzá: az esetben nem lett volna egyéb tennivaló, — mint megfogni és erőszakkal hazahuzolni őt, — e munkában azonban az öreg négerre nem számíthattam. Jup vakon engedelmeskedett gazdájának. Kétségkívül bolond volt ő arany bogarával, de Jupiter épenséggel nem volt alkalmas arra, hogy ezt a rögeszmét gazdája feléből kiverni segítsen. Hát nem vonzó és kalandos gondolat-e egy arany rovar által nyerni vissza az ősi vagyont, jólétet! Minden erőmből ástam magam is, hogy mihamar meggyőzhessem barátomat álmodásai képtelen voltáról.

(Foly.köv.)

TAVIRATOK.

Berzeviczy Albert utazása.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Berzeviczy Albert, a képviselőház alelnöke három hétre Olaszországba utazott.

A szakértők pöre Zola ellen.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Dreyfus-pörnél szerepelt irás-szakértőket Zola erősen gyanúsította és megsértette. Ezek Zola ellen pert indítottak, a mely tegnap folyt le. Az érdeklődés igen csekély volt, a tárgyalást üres teremben tartották.

A tegnapi budapesti tüntetéshez.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) A rendőrség ma a tegnapi keleti pályaudvar előtt lefolyt tüntetésről a következő kommunikét adta ki:

A f. hó 20-án este a keleti pályaudvar előtt lefolyt szoczialista tüntetésről megjelenő hírlapi közlemények nemcsak tulzott színekkel festi a tüntetést s a rendőrség beavatkozását, hanem egyenesen a rendőrség iránti rosszakarattal elferdíti a történeteket. Az egész hosszú kommunikében tisztára iparkodik mosakodni, végül pedig a sajtót iparkodik leczkértetni, amennyiben így végzi: A sajtó minden organuma csak a közérdeket szolgálja, ha a valóságot megfelelően s nem tulzottan kellő tárgyilagossággal adná elő az ily eseményeket. Rudnay Béla s. k.

Adomány a spanyoloknak.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Párisi táviratok szerint ott a spanyol hajóhad szaporítására egy magasrangu személy 250.000 frankot küldött a párisi spanyol nagykövetségnek.

Az amerikaiak humanizmusa.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Washingtonból kábelben sürgönyzik, hogy az Egyesült-Államok kormánya kiáltványt bocsát ki, hogy háboru kitörése esetén szem előtt tartja, hogy a hadi dugárakat kivéve a semleges lobogó megvédi az ellenséges javakat. Ezek még az ellenséges lobogó alatt sem kobozhatók el.

Alaptalan gyanúsítás.

Budapest, április 21. (Saj. tud. táv.) Illetékes körökben alaptalannak jelentik ki azokat a híreket, amelyek P a s i c s Nikola radikális pártvezér küszöbön levő vagy megtörtént letartóztatásáról, vagy arról szólnak, hogy ellene vizsgálatot indítanak.

A kubai ügy.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik: A spanyol-amerikai háboru kitörésének küszöbén a buza-árak az egész országban emelkednek.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik, hogy Woodford az Egyesült Államok madridi követe ma utazik el Madridból.

Budapest, április 21. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: A cortex megnyitó ülése után a miniszterek rendkívüli minisztertanácsra ültek össze. Ezután S a g a s t a miniszterelnök a hozzá intézett

kérdésekre kijelentette, hogy a kormány Mac Kinley ultimátumára vonatkozólag még nem kapott hivatalos értesítést. Woodford az Egyesült Államok követe még nem kérte utlevelét. A miniszterelnök hozzátette, hogy a minisztertanács kizárólag a háboruval és a szárazon és vizen való hadi készülődésekkel foglalkozott. A határozatokat azonban titokban tartják.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Washingtonból jelentik: Bernabe spanyol követ Washingtonból este 7 óra 30 perczkor elutazott. Hivatalosan közzé teszi, hogy az Egyesült Államok a Spanyolországgal való háboru esetére lemondanak a kalózlásról. A képviselőház külön szavazás nélkül elfogadta azt a javaslatot, a mely felhatalmazza az elnököt, hogy hadiszolgálatra önkénteseket toborozzon.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: Woodford amerikai követ megkapta az ultimátumot és holnap átadja a spanyol kormánynak.

Budapest, április 21. (Saját tud. táv.) Az amerikai követség valamennyi tisztviselője Woodfordnál tölti az éjszakát. A követ családja már elhagyta Madridot.

KÖZGAZDASÁG.

Mit tegyünk szarvasmarha tenyésztésünk javítása érdekében.

Nem szenved kétséget, hogy az ország szarvasmarha állománya utóbbi időben nemcsak számban, de minőségileg is jelentékenyen javult még is távol áll még a nyugati országok — nevezetesen Anglia, Belgium, Hollandia sőt Németország szarvasmarha állománya megett is; sem minőségileg, sem haszonhajítás tekintetében azokkal fel nem veheti a versenyt, azért leginkább, mert nálunk — egyes jobb gazdaságoktól eltekintve — nem részesítik a szarvasmarha állományt olyan takarmányozásban, a milyen takarmányozásra, annak okvetlenül szükséges volna, hogy erőteljes — hasznot hajtó állattá fejlődhessenek.

Igaz ugyan, hogy a tenyészanyag megválasztása körül sem járnak el mindenkor kellő szakértelemmel, s hogy különösen kevés és silány minőségű bikát tartunk, mindez azonban távolról sem olyan káros befolyású, melyben az ország szarvasmarha állománya csaknem mindenütt részesül. Szalma és hasonló anyagokkal való teleltetés mellett először is törpe marad az állat, mert ezek a takarmányok nem tartalmaznak annyi tápláló anyagot, amennyire az állatnak mulhatatlanul szüksége van, hogy tesztel gyorsan nagygyá nővessze. Ilyen takarmányozás mellett a tehén kevés tejet ad, az ökr nem bír el nagy terűt, s így nem is hajt olyan hasznot, mint amint hajtana jobb megfelelőbb takarmányozás mellett. A állattenyésztés igazán hasznot hajtó csak akkor lehet, ha az állatok megfelelő takarmányozásban részesülvén, nagyobb munka, illetve tételemképességét fejtenek ki, nagyobbá, erőteljesebbé fejlődnek, s így nagyobb értéket is képviselnek.

Sajnos, sokkal több rész lett immár feltörve, felszántva, semhogy a meglévő az ország szarvasmarha állományát eltarthatná; ez azonban magában véve még nem baj, mert a hiányt könnyen lehet mesterséges takarmány-félékkel, lóherével, luczernával, zabos búkkönyvel, répával stb. pótolni, annyival is inkább, mert ezek a takarmány-félék rendszeren nagyobb termést adnak, mint a természetes kaszálók. Hogy azonban a mesterséges takarmány-félék termesztése nem terjed oly mértékben, a miként az kívánatos volna, onnan van, mert a magyar garda csak olyan növényeket szeret termesztetni, a melyet a piacon azonnal értékesíthet, s nem szívesen ad olyannak is földet,

melyből csak közvetve lát hasznót, s amelynek hasznosságát nem is minden gazda látja be.

A lóherén kívül különösen a répa termelését kellene mindenütt felkarolni, mint a legjobb minőségű takarmányokét s a mennyiben talán nem áll nagyobb terület ezen célra az eddiginél rendelkezésre, legalább a talaj gondosabb előkészítésével, a műtrágyák használatával kell a talaj termékenységét fokozni. Köztudomású dolog, hogy a gipsz vagy még inkább a szuperfoszfát gipsz mily hathatósan fokozza a luczerna és a lóhere félek termését, s hogy mily óriási termést ad a répa, ha a vetés előtt 1—2 méterháza szuperfoszfátot kap a talaj, kikelés után pedig 60—80 kg. káli salétromot kat. holdanként.

Egy vagy más módon, de mindenesetre gondoskodni kell arról, hogy bőven álljon takarmány rendelkezésre, mert csak ilyen módon tehetjük szarvasmarha tenyésztésünket jövedelmezővé, csak majd akkor, ha a takarmány hiányt nem szenvednek az állatok, fordítsunk gondot tenyészanyag megválasztására is, előbb ha tesszük se lesz annak eredménye.

TÓZSDE.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, április 21.

Buza őszre	10.35
Buza tavaszra	13.40
Tengeri	5.63
Rozs őszre	9.10
Zab őszre	7.50

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest április 21.

Déli vasut	353.60
Rimamurányi	259.1/2
Magyar jelzalog	251.60
Magyar leszámítoló	252.1/2
Iparbank	101.25
Budapest közuti	398.7/2
Kereskedelmi bank	1404.—
Villamos vasut	270.1/2
Salgótarjáni	615.—
Waggon-kölcsön	038.26

Bécs, április 21.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	849.3/4
Magyar hitel	370.1/2
Allamvasut	339.1/2
Birodalmi márka	58.93

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1898 április 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.80
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.45
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmelési jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlávon föld terhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	160.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járdék papírban	101.66
Osztrák járdék ezüstben	101.75
Osztrák járdék aranyban	121.53
Osztrák korona járdék	101.76
1860. Osztrák árnamsorsjegyek	143.25
Osztrák magyar bankrészvény	92.—
Magyar hitelbankrészvény	3 5.25
Osztrák hitelintézeti részvény	355.—
Pá is vista	344.55
20 márkás arany	951.—
Német birodalmi márka	58.75
London viste	120.45
Páris vista	47.70
20 márkás arany	11.74

A szerkesztőségtől felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

BIKSZÁDI

ásványos gyógyvizet,

mely egyedüli a maga nemében, több hirnev egyetemi orvostanár és hirneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a **külföldi és drága Seiters és Gleichenbergi vizeknek**. Gyógyító hatása a **BIKSZÁDI ásványos gyógyviznek** kitűnően bevált idült és heveny légsóhurut, hangszálag hurut, **vérköpés** ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva, **vérhányás**, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő **gümőkornál**, továbbá kitűnő eredményt értek a **bikszádi víz** alkalmazása által **emészthetlenség**, idült- és heveny gyomorhurut, máj és **epe** helyagbántalomnál, a **beleik** renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, a nyirok renyhe keringésénél, valamint görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál mint specificum vált be.

Árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál:

Bérlők: **ALMER LAJOS és KÁROLY**, a kútkézelőség, nagybányai lakosok. Bikszád, Szatmármegye.

Kapható **Nagyváradon, Kádár János és Wurst József** urak fűszer üzletében.

Az alatt irt legjutányosabb árak mellett, **házhoz szállítva**: egy üveg 1/2 literes **bikszádi víz 14 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **11 kr.** Egy üveg 1 literes **bikszádi víz 22 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **16 kr.** Egy láda 40 1/2 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 40 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 frt.** Egy láda 25 1 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 25 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 kr.** 131 8-10

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Második magy. kir. szab. Osztálysorsjáték I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a föelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — **A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.
100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

ELSŐ OSZTÁLY. Betét 12 korona. Huzás: 1898 máj. 11. és 12-én.		MÁSODIK OSZTÁLY. Betét 20 korona. Huzás: 1898 június 7. és 8-án.		HARMADIK OSZTÁLY. Betét 32 korona. Huzás: 1898 július 6. és 7-én.		HATODIK OSZTÁLY. Betét 24 korona. Huzás: 1898 szeptember 14-től október 13-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben KORONA 1,000,000 (Egy millió)	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 jutalom korona	60000
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1 nyeremény	40000
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 á	20000
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 á	10000
3 á	2000	3 á	3000	3 á	10000	1 á	6000
5 á	1000	5 á	2000	5 á	5000	1 á	4000
8 á	500	8 á	1000	8 á	2000	1 á	4000
30 á	300	20 á	500	10 á	1000	2 á	3000
50 á	100	60 á	300	70 á	500	3 á	2000
2900 á	40	3900 á	80	4900 á	130	20 á	1000
3000 nyer. K.	240000	4000 nyer. K.	477000	5000 nyer. K.	828000	50 á	5000
NEGYEDIK OSZTÁLY. Betét 40 korona. Huzás: 1898 auguszt. 3. és 4-én.		ÖTÖDIK OSZTÁLY. Betét 32 korona. Huzás: 1898 auguszt. 24. és 25-én.				400 á	2000
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona			720 á	1000
1 á	90000	1 á	100000			1000 á	500
1 á	30000	1 á	30000			27800 á	200
1 á	20000	1 á	20000			30000 nyeremény és jutalom kor.	9550000
1 á	15000	1 á	15000				
3 á	10000	3 á	10000				
5 á	5000	5 á	5000				
8 á	2000	8 á	2000				
10 á	1000	10 á	1000				
70 á	500	70 á	500				
3900 á	170	3900 á	200				
4000 nyer. K.	934000	4000 nyer. K.	1061000				

Az I. osztály huzása 1898. május hó 11. és 12-én lesz. A huzások a **Magyar királyi ellenőrző hatóság** és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.
Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

Nagyvárad-Szőllősi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szőllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült kitünő minőségű, erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagy szabású és kitünő rendszerű új ászok és jégpinczét építettünk, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket úgy hordók, mint 50 palackot tartalmazó ládákban közvetlen gyártelepünkön Pecze-Szőllősön (Nagyvárad mellett) avagy városi irodánkban Nagyváradon fogadunk el.

Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk. 106 12-15

Árjegyzékkel kívánatra kézséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szíves pártfogását, maradunk szolgálatára készen.

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad-Szőllősi Gőz-Sörgyár.

Pserhofer J.-féle

„Vértisztító-Pilulák“

4-8

előbb „ÁLTALÁNOS PILULÁK“

joggal megérdemlik utóbbi nevüket, mert tény, hogy nagyon sok betegség van, melyben e pilulák kitünőhatása bebizonyítható.

Évtizedek óta örvendenek e pilulák a legnagyobb elterjedésnek és kevés család van, a hol e kitünőbáziszer hiányozna.

Mint háziszert sok orvos ajánlotta már és ajánlja, különösen mindezen bajok ellen, melyek: az epeömlés, májbajok, bélgyengülés, székrekedés, rossz emésztés, szelszorulás, vértolulás, hámerhoidok (aranyér), stb.

Vértisztító hatásánál fogva különösen jó hatása van a vérszegénységnek is és az ebből származó bajoknak mint: sápadtság, ideges főfájás és a többiek. E vértisztító pilulák fájdalom nélkül hatnak, úgy hogy a leggyengébb szervezetűek, gyermekek is minden aggodalom nélkül használhatják.

E „vértisztító pilulák“ egyedül és mint valódiak Pserhofer J. gyógyszerárában kaphatók: „zum gold. Reichsapfel“ J. Pserhofer. Singerstrasse nr. 15. Wien és egy doboz 15 drb pilulával csak 21 kr o. é. Hat doboz 1 frt 5 kr. A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldve hat doboz 1 frt 26 kr. 3 csomag (18 doboz) 3 frt 35 kr. 4 csomag 4 frt 40 kr. 5 csomag 5 frt 20 kr. 10 csomag 9 frt 20 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedtségük miatt e pilulákat különböző név alatt és alakban hamisítják: tehát kéretik kizárólag Pserhofer J. „vértisztító piluláit“ kérni, mert csak azok a valódiak, melyek használati utasítása Pserhofer J. névvel vannak ellátva, és minden egyes csomag tetején vörös betűkkel ezen név látható.

Azon számtalan köszönő iratok közül, melyeket e pilulák használói a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségeik elmúlása után hozzánk intéztek, csak néhányat említenek fel azon megjegyzéssel, hogy a kik használták, másoknak is ajánlják.

Köln, 1886. április 30.

Igen tisztelt Pserhofer ur!

Legyen olyan jó, küldjön ismét utánvétellel 15 csomagot az ön felülmulhatatlan vértisztító piluláiból. Együttal hálás köszönőmet fejezem ki önnek csodálatos piluláért.

Tisztelettel
Pawlistik Ferencz, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.

Igen tisztelt uram!

Isten akarta, hogy az ön pilulái kezemhez jussanak s ebből kifolyólag írhatom önnek a következőket: Gyermekágyban levén meghűltem, úgy, hogy dolgaimat többé képtelen voltam végezni s biztosan meghaltam volna, ha az ön csodálatos pilulái nem mentettek volna meg. Isten ezerszeres áldása legyen ezért önön. Tudom, hogy az ön pilulái tökéletesen helyre állítják egészséget, egy másoknak is visszaadják az egészséget.

Kniflitz Teréz.

Nagyon tisztelt uram!

Bécsújhely, 1887. decz. 9.

Forró köszönetet mondok önnek 60 éves nagynénem nevében, ki öt évig chronikus gyomorhajban és vizkórásban szenvedett. Az élet már igazán kín volt rá nevére és már azt hitte, hogy vége van. Véletlenül kapott egy csomagot, az ön kitünő vértisztító-piluláiból és hosszabb használat után ez meggyógyította.

Tisztelettel
Weinzettel József.

Eichenrabarant, Gölh 1889. márcz 27.

Tisztelt uram!

Mivel teljesen meg vagyok elégedve az ön piluláival ismételve kérek 4 csomagot az ön igazán hasznos és kitünő piluláiból. Nem

tudom eléggé kifejezni legnagyobb elismerésem a pilulák jósága miatt. És ezeket a hol csak tehetem, ajánlani fogom a legmelegebben minden szenvedőnek. S ezennel felhatalmazom önt, hogy ezen köszönet-nyilvánítást bárki előtt kinyilváníthassa.

Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.

Götschdorf, Kolbach mellett, oszt. Szilézia, 1886. okt. 8.

Tisztelt uram!

Legszívesebben kérem, hogy nekem Általános vértisztító-labdacsából egy 6 dobozban álló csomagot küldjön. Csak csodálatos piluláinak köszönhetem, hogy gyomorhajomtól, mely öt éven át kínozott megszabadultam. Soha sem fogom nékülözni ezen pilulákat s egyttal melyen tisztelt uraságnak meleg köszönetemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel
Zwickli Anna.

Bernhardi alpesi növény-liquor, W. O. Bernhard. Bregenz. Egy üveg ára 2 frt 60 kr., egy fél üveg 1 frt 40 kr., egy negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajoknál: gerinczagy bántalmaknál, inszagatózás, Ischias, migrán, nervozus főfájás, főfájás, fülzaggatózás stb. Egy tégl 1 frt 20 kr.

Pserhofer J. angol csodabalsama 1 üveggel 50 kr.

Fagyás ellen balsam, Pserhofer J.; évek óta ismeretes, mint legbiztosabb szer mindennemű fagyás ellen épen úgy mint régi sebeket stb. 1 tégl 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Stoll Kola-Braeparatuma kitünő erősítő gyomor és izom számára.

Kola Elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr., egy negyed liter 85 kr.

Pserhofer J. Golva-balsam, nélkülözhetetlen szer a vastag nyak ellen. 1 üveggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Pserhofer J. élet-essenciája (Prágai cseppek) rossz emésztés, mindennemű altesti bántalmaknál kitünő báziszer. Egy üveg 23 kr. 12 üveg 2 frt.

Pserhofer J. utifüle, általánosan ismert kitünő báziszer minden katarus, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. Egy üveg 50 kr. két üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Fenyő-pomádé. Pserhofer J., évek hosszú sorra óta az orvosok által is elismert legjobb szer minden hajnövesztő szer között. Ele-gansul kiállított nagy adag 2 frt.

Általános flastrom. Stendel tanártól, mindennemű rossz feké ellen, ütéstől, vagy szurásból származó sebekre, sőt régi időközben fel-fel ujló láb fekélyeknél is, csökönnyös mirigy daganatoknál, fájdalmas köröm méregnél, sebes és gyuladásban levő emlőre, köszvényes lábakra és hasonló bajoknál megbecsülhetetlen. Egy tégl 50 kr., bérmentve 75 kr.

Általános-tisztító-só. Bullrich A. W. kitünő szer a rossz emésztés minden következményei ellen és pedig: Főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorégés, aranyeres bántalmak, szorulás stb. ellen. 1 csomag 1 frt

Ezen itt említett szerek kivül még az összes osztrák és magyar újságokban hirdetett hely- és külföldi orvosi specialitások raktáron tartatnak és a raktáron nem levő szerekről felszólításra készséggel és legelőcsobban gondoskodva leszek.

A szállítás postán leggyorsabban lesz eszközölve a pénz előleges beküldése mellett nagyobb megrendelések utánvét mellett is.

Pserhofer J. gyógyszerárára zum gold. Reichsapfel. Bécs, I. Singerstrasse 15.

Egyedül csak azon pilulák valódiak, melyek használati utasítása Pserhofer J. névalírásával van ellátva és a melynek minden csomagja tetején, ugyan ezen név vörös írással látható.

Védve bélyeg- és mintajeggyel. Utánzás szigoruan büntetve!